

**Παρουσίαση του ECVET (Ευρωπαϊκό Σύστημα Ακαδημαϊκών Μονάδων για την
Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση)**

ECVET's presentation (European Credit system for Vocational Education & Training)

Πετρά Βασιλική, *Εκπαιδευτικός Μέσης Εκπαίδευσης (ΠΕ02)*, *vasopetra@gmail.com*

Μπρούσας Πρόδρομος, *Εκπαιδευτικός Μέσης Εκπαίδευσης (ΠΕ02)*, *prod1978@yahoo.gr*

Petra Vasiliki, *Secondary Education Teacher*, *vasopetra@gmail.com*

Mprousas Prodromos, *Secondary Education Teacher*, *prod1978@yahoo.gr*

Abstract: The subject of this paper is ECVET, a methodological framework that aims to accumulate and transfer academic units from one qualification system to another among the member states of the United Europe and to become common among them. In this way, it looks forward to the official state recognition of these qualifications, easier and more transnational mobility for EU citizens, finding work and lifelong access to knowledge. It clarifies the European framework dictated by ECVET, the conditions for its operation, the objectives set and the tools regulating its implementation, and it is necessary to improve further. Moreover, the expected benefits and conditions necessary to make it effective. Finally, an attempt is made to determine its operating conditions in Greece.

Key Words: ECVET, mobility

Περίληψη: Αντικείμενο πραγμάτευσης της παρούσας εργασίας αποτελεί το ECVET, ένα μεθοδολογικό πλαίσιο που στοχεύει στη συσσώρευση και τη μεταφορά ακαδημαϊκών μονάδων από ένα σύστημα προσόντων σε άλλο ανάμεσα στα κράτη - μέλη της Ενωμένης Ευρώπης. Με αυτόν τον τρόπο προσβλέπει στην επίσημη κρατική αναγνώριση των προσόντων αυτών, στην ευχερέστερη και μεγαλύτερη διακρατική κινητικότητα των πολιτών της Ε.Ε., στην εύρεση εργασίας και τη διά βίου πρόσβαση στη γνώση. Διευκρινίζεται το ευρωπαϊκό πλαίσιο που υπαγόρευσε το ECVET, οι προϋποθέσεις για τη λειτουργία του, οι στόχοι που έχουν τεθεί και τα εργαλεία που ρυθμίζουν τον τρόπο εφαρμογής του και είναι απαιτητό να βελτιωθούν περαιτέρω. Ακόμη, τα προσδοκώμενα οφέλη και οι αναγκαίες συνθήκες, ώστε να καταστεί αποτελεσματικό. Τέλος, γίνεται απόπειρα να προσδιοριστούν οι όροι λειτουργίας του στην Ελλάδα.

Λέξεις κλειδιά: ECVET, κινητικότητα, Συμφωνία Εκμάθησης, πιστωτικές μονάδες

1. Εισαγωγικά

Η ταυτότητα του ECVET

Βασική μας στόχευση στην παρούσα εργασία είναι η παρουσίαση του ECVET και των βασικών παραμέτρων για την εφαρμογή του, στο πλαίσιο της ΕΕ και την Ελλάδα.

Το ECVET (European Credit system for Vocational Education & Training), σύμφωνα με τους Ζαρίφη και Φωτόπουλο (2013) είναι ένα σύστημα που αφορά την αναγνώριση, συγκέντρωση και μεταφορά πιστωτικών μονάδων (credits) στον χώρο της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης. Με το σύστημα αυτό, μπορούν να αξιολογηθούν, να πιστοποιηθούν και να τεκμηριωθούν οι γνώσεις, οι ικανότητες, οι δεξιότητες, δηλαδή τα μαθησιακά οφέλη που απέκτησε ένα άτομο κατά τη διάρκεια της επαγγελματικής του εκπαίδευσης και κατάρτισης, τόσο εντός των συνόρων της χώρας του όσο και σε άλλα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Πιο συγκεκριμένα, μέσω του ECVET, δίνεται η δυνατότητα στους μαθητευόμενους, τους εκπαιδευόμενους ή τους φοιτητές, που έχουν αποκτήσει εκπαιδευτική εμπειρία σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες, αυτή να αναγνωριστεί και εκτός των ορίων του συστήματος ή της χώρας στην οποία εκπαιδεύτηκαν.

Η εργασία – μετά από μια σύντομη οριοθέτησή του ECVET, παρουσιάζει το ευρωπαϊκό πλαίσιο που το υποστηρίζει και τις αναγκαίες συνθήκες, ώστε να το υιοθετήσουν τα κράτη μέλη της ΕΕ, διασαφηνίζοντας παράλληλα όροι απαραίτητους για την κατανόησή του. Παρουσιάζεται το πλαίσιο εφαρμογής και οι δυνατότητες βελτίωσής του στην Ελλάδα, μέσα από την επικύρωση της τυπικής, μη τυπικής και άτυπης μάθησης και το παράδειγμα του Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, που έχει προσχωρήσει στο σύστημα αυτό. Τέλος, κατατίθενται συμπεράσματα, προτάσεις και επιλογικές σκέψεις.

2. Πλαίσιο ανάπτυξης του ECVET

2.1. Το επίσημο ευρωπαϊκό πλαίσιο για το ECVET

Το ECVET αναπτύχθηκε υπό την αιγίδα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και οι βάσεις τέθηκαν ήδη από τη Διακήρυξη της Κοπεγχάγης της 30ης Νοεμβρίου 2002. Οι αρχικοί στόχοι της Διακήρυξης είναι η ανάπτυξη κοινών συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης μέσα στο πλαίσιο της ΕΕ, με σκοπό να διασφαλιστεί η ποιότητα της παρεχόμενης εκπαίδευσης / κατάρτισης, να αποτιμηθεί η μη τυπική εκπαίδευση και η άτυπη μάθηση και να μεταφερθούν πιστωτικές μονάδες στη βάση των μαθησιακών αποτελεσμάτων. Ακόμη, να αναγνωριστούν και να ταξινομηθούν οι χορηγούμενοι τίτλοι, πτυχία και πιστοποιητικά, ώστε να μεταφερθούν από το ένα σύστημα στο άλλο.

Εφαρμόζεται σε όλα τα μαθησιακά αποτελέσματα που αποκτώνται από τους πολίτες σε διάφορους τομείς εκπαίδευσης και μάθησης, τα οποία στη συνέχεια μεταφέρονται, αναγνωρίζονται και συσσωρεύονται για την απόκτηση επαγγελματικού προσόντος. Ο

μηχανισμός αυτός, δεν προτίθεται να αντικαταστήσει τα εθνικά συστήματα πιστοποίησης προσόντων, αλλά να επιτύχει μεγαλύτερο βαθμό συγκρισιμότητας και συμβατότητας μεταξύ τους. Δεν έχει τον χαρακτήρα της απλής εναρμόνισης ή της αναγκαστικής άνευ όρων προσαρμογής (Ζερδεβά, 2014).

Σήμερα, το Ευρωπαϊκό Σύστημα Πιστωτικών Μονάδων (ECVET) μαζί με το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Προσόντων (EQF) αποτελούν σημαντικά εργαλεία της ΕΕ για την προώθηση της κινητικότητας, της διαφάνειας και συγκρισιμότητας των τίτλων / προσόντων που χορηγούνται, ιδιαίτερα στον τομέα της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης. Το σύστημα βασίζεται στις ψηφίδες μάθησης (γνώσεις, ικανότητες και δεξιότητες), οι οποίες αποτελούν ένα εργαλείο που διευκολύνει τη μετακίνηση του ατόμου από το ένα μαθησιακό ή εργασιακό περιβάλλον στο άλλο, είτε αυτό γίνεται εντός εθνικών, είτε εντός υπερεθνικών ορίων.

Το ECVET βασίζεται σε αρχές, έννοιες και διαδικασίες που αναπτύχθηκαν από τα κράτη μέλη σε συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και έχουν ψηφιστεί από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στις 18 Ιουνίου 2009 (Ζαρίφης & Φωτόπουλος 2013 · Cedefop 2016: www.moec.gov.cy).

Στην επίσημη ευρωπαϊκή Πράξη που αφορά το ECVET, διευκρινίζεται ότι σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, το ευρωπαϊκό σύστημα ακαδημαϊκών μονάδων για την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση (ECVET), είναι ένα μεθοδολογικό πλαίσιο που μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την περιγραφή των προσόντων υπό μορφή ενοτήτων μαθησιακών αποτελεσμάτων, που εκφράζονται σε αντίστοιχους βαθμούς.

Το ECVET διαφέρει από το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο επαγγελματικών Προσόντων. Δεν αφορά απλώς την αμοιβαία αναγνώριση επαγγελματικών προσόντων μεταξύ των κρατών-μελών της ΕΕ, σχετικά με την οποία η συναφής οδηγία επιβάλλει υποχρεώσεις, που λειτουργούν δεσμευτικά γι' αυτά. Εφόσον μάλιστα κεντρικός στόχος του είναι να διευκολύνει τη μεταφορά ακαδημαϊκών μονάδων από ένα σύστημα προσόντων σε ένα άλλο, είναι απαραίτητο να εξασφαλίσει ένα σημείο διεπαφής μεταξύ των διατάξεων που ισχύουν σε εθνικό επίπεδο και των άλλων κρατών-μελών (Ζαρίφης & Φωτόπουλος 2013).

Ορίζει ότι το ECVET επιτρέπει την σώρευση, πιστοποίηση και την καταχώριση μαθησιακών αποτελεσμάτων που πέτυχε ένα άτομο σε διάφορα μαθησιακά πλαίσια, τόσο στην ίδια χώρα όσο και σε τρίτες χώρες μέσω ενός επίσημου, άτυπου ή ανεπίσημου μαθησιακού διαύλου. Τα μαθησιακά αποτελέσματα μπορούν να μεταφερθούν στο αρχικό μαθησιακό πλαίσιο του ενδιαφερομένου, με στόχο την απόκτηση ενός τίτλου προσόντων (Cedefop, 2016).

Θεμελιώνει το όλο εγχείρημα πάνω στην ιδέα ότι η ποικιλομορφία των εθνικών συστημάτων που καθορίζουν τα επίπεδα και το περιεχόμενο των προσόντων δεν ευνοεί τη διασυνοριακή κινητικότητα των εκπαιδευομένων. Επομένως, το ECVET διορθώνει την κατάσταση αυτή, διευκολύνοντας την κινητικότητα των εκπαιδευομένων σε ολόκληρη την Ευρώπη.

Διευκρινίζει ότι οι χώρες της ΕΕ είναι ελεύθερες να εφαρμόσουν το σύστημα. Οι εν λόγω χώρες κλήθηκαν, να εφαρμόσουν εθελοντικά μέτρα για τη χρησιμοποίηση του ECVET,

προοδευτικά, από το 2012. Σήμερα, εφαρμόζεται μέσα από συμπράξεις και δίκτυα που βασίζονται σε συμφωνίες μάθησης (μνημόνια συμφωνίας), οι οποίες παρέχουν το κατάλληλο πλαίσιο για τη μεταφορά ακαδημαϊκών μονάδων.

Συστάθηκε ευρωπαϊκό δίκτυο ECVET, αποτελούμενο από φορείς που δραστηριοποιούνται στον τομέα της ΕΕΚ και αρμόδια ιδρύματα, με σκοπό να προωθηθεί, ώστε να επιτρέψει τις χώρες της ΕΕ να ανταλλάσσουν πληροφορίες και εμπειρίες. Από το δίκτυο αυτό, η Επιτροπή δημιούργησε μία ομάδα χρηστών του ECVET, η οποία εργάζεται για τη σύνταξη οδηγού χρήσης και εφαρμογής του. Το εγχείρημα λειτουργεί συμπληρωματικά με άλλες πρωτοβουλίες για την αναγνώριση και τη μεταφορά των δεξιοτήτων.

Γενικότερα, το ECVET έχει σχεδιαστεί με στόχο τη δημιουργία διαφάνειας μεταξύ των εκπαιδευτικών συστημάτων των χωρών και διάχυσης των καλών πρακτικών που εφαρμόζουν. Βασίζεται στην εθελοντική συμμετοχή των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, χωρίς να παρακάμπτονται οι εθνικές νομοθεσίες για την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση. Πάντως, η «προσαρμογή» στη νομοθεσία των εκάστοτε Ευρωπαϊκών χωρών, που συμπεριλαμβάνουν το ECVET, παραμένει ένα σημαντικό ζήτημα (Ζαρίφης & Φωτόπουλος 2013 · www.moec.gov.cy).

Σύμφωνα με την τελευταία Έκθεση του Ευρωπαϊκού Κέντρου για την Ανάπτυξη της Επαγγελματικής Κατάρτισης, σήμερα, οι περισσότερες χώρες αντιμετωπίζουν το ECVET ως μηχανισμό διασυνοριακής κινητικότητας σπουδαστών. Το σύστημα βρίσκεται προς το παρόν σε στάδιο δοκιμής ανάμεσα στα εκατοντάδες διακρατικά πιλοτικά σχέδια που χρηματοδοτούνται από την ΕΕ, εξαιτίας αυτής της αντίληψης. Προσδοκάται η σταδιακή του επέκτασή του σε ένα ευρύτερο φάσμα επαγγελματικών προσόντων (Cedefop, 2013).

Σήμερα πάντως, αν και η εφαρμογή του είναι προαιρετική, πολλές χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης όπως έχουν ήδη ενσωματώσει στα εθνικά τους συστήματα αναγνώρισης τίτλων, τις βασικές αρχές και έννοιες του Ευρωπαϊκού Συστήματος.

Από τα παραπάνω καταδεικνύεται ότι το Ευρωπαϊκό Σύστημα Ακαδημαϊκών Μονάδων για την Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση (ECVET) φαίνεται να στοχεύει στα εξής:

- να διευκολύνει την αναγνώριση και επικύρωση των γνώσεων και επαγγελματικών προσόντων που αποκτήθηκαν σε διαφορετικά συστήματα και χώρες, ώστε να προσμετρώνται στα επαγγελματικά προσόντα των ατόμων
- να ενθαρρύνει τη μετακίνηση μεταξύ διαφόρων χωρών και μαθησιακών πλαισίων / φορέων
- να ενισχύσει τη συμβατότητα μεταξύ των διαφόρων συστημάτων Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (ΕΕΚ), τα οποία λειτουργούν σε ολόκληρη την Ευρώπη και τη συνάφεια των προσόντων, που αυτά προσφέρουν
- να αυξήσει τις δυνατότητες απασχόλησης των αποφοίτων ΕΕΚ, καθώς και να παράσχει στους εργοδότες διασφάλιση ότι οι φορείς τίτλων ΕΕΚ διαθέτουν συγκεκριμένες δεξιότητες και γνώσεις (ec.europa.eu).

2.2. Βασικά στοιχεία του ECVET.

Το ECVET είναι μια από τις πολλές ευρωπαϊκές πρωτοβουλίες για την κινητικότητα των εκπαιδευομένων στην Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ), όπως το Europass, και ο ευρωπαϊκός χάρτης ποιότητας για την κινητικότητα. Προσδοκείται να συμπληρώνει το ευρωπαϊκό σύστημα μεταφοράς και σώρευσης ακαδημαϊκών μονάδων (ECTS), συνδέοντας την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση με την ανώτερη εκπαίδευση. Το ECTS, το οποίο δημιουργήθηκε ήδη από το 1989, ενόησε τη διαφάνεια και την αναγνώριση περιόδων σπουδών που πραγματοποιήθηκαν στο εξωτερικό.

Το ECVET χαρακτηρίζεται από τα εξής βασικά στοιχεία:

- **Ενότητες μαθησιακών αποτελεσμάτων** (units of learning outcomes): ένα συνεκτικό σύνολο από γνώσεις, δεξιότητες, ικανότητες που μπορεί ν’ αποκτήσει, να κατανοήσει και να είναι ικανός να ενεργοποιήσει ένας εκπαιδευόμενος / καταρτιζόμενος σε διαφορετικά μαθησιακά περιβάλλοντα. Εφεξής, να αποδεικνύει την εργασιακή του ετοιμότητα, αποτελεσματικότητα και επάρκεια όσον αφορά την κατοχή τους. Είναι το αποτέλεσμα μιας μαθησιακής διαδικασίας, ανεξαρτήτως του τρόπου που αυτή έχει αποκτηθεί και του τύπου στον οποίο ανήκει (τυπική, μη τυπική, άτυπη εκπαίδευση) μετά την επιτυχή ολοκλήρωσή της (Eberhardt, 2013).
- **Επαγγελματικά προσόντα**: ως προσόν νοείται το επίσημο αποτέλεσμα (πιστοποιητικό, απολυτήριο, πτυχίο), που έπεται της διαδικασίας αξιολόγησης, μετά την απόκτηση της μάθησης. Αποκτάται/χορηγείται/παρέχεται, όταν ένας εξουσιοδοτημένος φορέας πιστοποίησης διαβεβαιώνει ότι ένα άτομο έχει επιτύχει σε εκ των προτέρων προσδιορισμένα μαθησιακά αποτελέσματα.
- **Ψηφίδες**: είναι το περιεχόμενο, τα συστατικά στοιχεία των προσόντων/τίτλων, τα οποία μπορούν να αξιολογηθούν, να αποτιμηθούν και να αναγνωριστούν. Πρόκειται για μια συνεκτική δέσμη γνώσεων, δεξιοτήτων και ικανοτήτων, η οποία μπορεί να πιστοποιηθεί.
- **Πιστωτικές μονάδες** (credits): πληροφορούν για τα εχέγγυα που πρέπει να διαθέτει ένα άτομο για την απόκτηση ενός προσόντος. Οι μονάδες αυτές μπορούν να μεταφερθούν σε κάποιο άλλο μαθησιακό πλαίσιο (τυπικό, μη τυπικό, άτυπο). Όταν σωρευτούν, οδηγούν στην απόκτηση ενός επαγγελματικού προσόντος / τίτλου, στο βαθμό που το επιτρέπουν οι υπάρχουσες διαδικασίες και οι σχετικοί κανονισμοί πιστοποίησης στις συμμετέχουσες χώρες.
- **Βαθμοί** (ECVET points): η αριθμητική έκφραση της συνολικής βαρύτητας των μαθησιακών αποτελεσμάτων σε επαγγελματικό προσόν και της σχετικής βαρύτητας των ενοτήτων σε σχέση με το επαγγελματικό προσόν. Μέσω αυτών, ουσιαστικά σταθμίζονται οι μονάδες με τα προσόντα. Πρόκειται για αναλυτική βαθμολογία που παρέχει πληροφορίες σχετικά με τις μονάδες και τα προσόντα με τη μορφή της μαθηματικής υποτύπωσης.

- **Σχέση με τη μη τυπική εκπαίδευση και άτυπη μάθηση:** διευκολύνει την επικύρωση μαθησιακών αποτελεσμάτων (γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες), που αποκτώνται μέσω μη τυπικής και άτυπης μάθησης. Στα μαθησιακά αποτελέσματα που αποκτήθηκαν εκτός της τυπικής εκπαίδευσης, αφού αξιολογηθούν μέσω κατάλληλων συστημάτων πιστοποίησης, θα απονεμηθούν μονάδες ECVET, οι οποίες μπορούν να αξιοποιηθούν προς απόκτηση επαγγελματικών προσόντων.
- **Μνημόνιο Συνεργασίας:** είναι μια συμφωνία μεταξύ των συνεργαζόμενων ιδρυμάτων, στην οποία τίθεται το πλαίσιο για την πίστωση, αναγνώριση και μεταφορά μονάδων ECVET. Η εφαρμογή του ECVET ως εργαλείου που διευκολύνει την κινητικότητα, προϋποθέτει τη συνεργασία μεταξύ ιδρυμάτων, τοπικών και ευρωπαϊκών. Στόχος είναι να δημιουργηθεί κλίμα αμοιβαίας εμπιστοσύνης, με τον καθορισμό γενικών κανόνων για τη συνεργασία ανάμεσα στους τομείς τεκμηρίωσης και αναγνώρισης της κατάρτισης σε σχέση με την κινητικότητα των καταρτιζομένων.
- **Συμφωνία Εκμάθησης:** η Συμφωνία Εκμάθησης υπογράφεται από τα δύο συνεργαζόμενα ιδρύματα (το ίδρυμα αποστολής και το ίδρυμα υποδοχής) και τον εκπαιδευόμενο, που θα συμμετάσχει στην κινητικότητα. Είναι ένα προσωπικό έντυπο που θέτει τους όρους για μια συγκεκριμένη περίοδο κινητικότητας και δεσμεύει τα τρία συμβαλλόμενα μέρη. Καθορίζει τα συγκεκριμένα μαθησιακά αποτελέσματα, τις ενότητες και τις μονάδες ECVET που αναμένεται να αποκτήσει (και να μεταφέρει) ο εκπαιδευόμενος (www.cedefop.europa.eu/el, www.erasmusplus.cy).

Κατά τη λειτουργία του ECVET είναι αναγκαίο να συμμετέχουν οι σχετικοί εθνικοί φορείς. Υπάρχει απαίτηση συμβάσεων και συμφωνιών ανάμεσα στους εκπαιδευτικούς οργανισμούς, επιχειρήσεις και εθνικές δημόσιες υπηρεσίες. Για το λόγο αυτό περιλαμβάνει εργαλεία και φορείς πληροφοριών, όπως το EUROPASS. Παρόλα αυτά, χρειάζεται και πιο εξειδικευμένα εργαλεία, που βρίσκονται υπό ανάπτυξη (Καλούδη, 2012 · <http://www.cedefop.europa.eu/el>).

2.2.1. Αποσαφήνιση όρων

Μερικοί όροι ακόμη που πρέπει να διευκρινιστούν είναι:

- **EQAVET** (European Quality Assurance in Vocational Education and Training): Ευρωπαϊκό πλαίσιο διασφάλισης της ποιότητας για την ΕΕΚ . Πρόκειται για ένα νέο εργαλείο αναφοράς, το οποίο θα δώσει κίνητρα στις χώρες της ΕΕ, ώστε να ανταλλάξουν τις βέλτιστες πρακτικές τους στον τομέα των πολιτικών επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης. Παρουσιάστηκε από κοινού με το **ECVET**. Στόχος του Ευρωπαϊκού πλαισίου διασφάλισης της ποιότητας για την ΕΕΚ, είναι η βελτίωση των εθνικών πρακτικών διαχείρισης της ποιότητας στον τομέα αυτό, μέσα από τη θέσπιση ενός συνόλου κοινών κριτηρίων και δεικτών.
- **EQF** (European Qualifications Framework): Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Προσόντων. Στοχεύει στην συσχέτιση των Εθνικών Πλαισίων Προσόντων (NQF) των

Ευρωπαϊκών χωρών με ένα Ευρωπαϊκό Πλαίσιο αναφοράς, ώστε να κατανοούνται και να συγκρίνονται εύκολα τα προσόντα. Αφορά και τα οκτώ (8) επίπεδα της εκπαίδευσης.

- **Europass** (Ευρωπαϊκό Διαβατήριο): το Europass είναι ένα χαρτοφυλάκιο πέντε εγγράφων και ένας ηλεκτρονικός φάκελος, που μπορεί να περιλαμβάνει περιγραφές των μαθησιακών επιτευγμάτων, των τυπικών προσόντων, της επαγγελματικής εμπειρίας, των δεξιοτήτων και ικανοτήτων. Περιλαμβάνει τα παρακάτω στοιχεία:
  - το βιογραφικό σημείωμα (Curriculum Vitae), που παρουσιάζει τις δεξιότητες του κατόχου·
  - την κινητικότητα (Europass Mobility), η οποία καταγράφει όλες τις περιόδους διακρατικής κινητικότητας για μαθησιακούς σκοπούς·
  - το παράρτημα διπλώματος (Diploma Supplement), το οποίο παρέχει λεπτομέρειες για προγράμματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, που έχει ολοκληρώσει ο κάτοχος·
  - το συμπλήρωμα πιστοποιητικού (Certificate Supplement), που εκδίδεται από τις αρμόδιες εθνικές αρχές και περιγράφει επαγγελματικά προσόντα·
  - το διαβατήριο γλωσσών (Language Passport), που παρουσιάζει γλωσσικές και πολιτισμικές δεξιότητες·
  - το ευρωπαϊκό διαβατήριο δεξιοτήτων, που βελτιώνει την παρουσίαση ενός βιογραφικού σημειώματος, συγκεντρώνοντας τα πιστοποιητικά εκπαίδευσης και κατάρτισης, τα οποία δηλώνονται στο βιογραφικό σημείωμα.

Η πρωτοβουλία υποστηρίζεται από μια διαδικτυακή πύλη (<http://europass.eorper.gr/index.php/el/>), η οποία επιτρέπει στους πολίτες να δημιουργήσουν τα δικά τους βιογραφικά σημειώματα και διαβατήρια γλωσσών Europass και να ενημερωθούν για τα άλλα έγγραφα Europass.

Το Europass είναι απαραίτητο να συνεργάζεται και να συμπληρώνει τα άλλα μέσα που προωθούν την ευρωπαϊκή και διεθνή κινητικότητα, και συγκεκριμένα:

- το Ευρωπαϊκό Δίκτυο Υπηρεσιών Απασχόλησης (EURES)·
- το Ευρωπαϊκό Δίκτυο Εθνικών Κέντρων Πληροφοριών στον τομέα της Αναγνώρισης Ακαδημαϊκών Τίτλων (ENIC-NARIC), που συστάθηκε από το Συμβούλιο της Ευρώπης και την Unesco.
- Έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής το 2013, κατέληξε ότι το Europass ως εργαλείο, είναι αναγκαίο να γίνει πιο ευέλικτο και φιλικό προς τον χρήστη και να αξιοποιεί το δυναμικό των σύγχρονων τεχνολογιών. Θεώρησε ότι η σημερινή δομή θα πρέπει να

ανανεωθεί προς την κατεύθυνση μιας πιο απλής, πιο στοχοθετημένης και επίκαιρης υπηρεσίας (Ζαρίφης & Φωτόπουλος 2013· www.moec.gov.cy).

2.3. Προϋποθέσεις εφαρμογής

Οι προϋποθέσεις για την εφαρμογή του ECVET είναι:

- Η υιοθέτηση της προσέγγισης των μαθησιακών αποτελεσμάτων στον σχεδιασμό των τίτλων και των προγραμμάτων σπουδών.
- Η διάρθρωση των προγραμμάτων σπουδών με βάση τη λογική των ενοτήτων μαθησιακών αποτελεσμάτων/σπονδύλων.
- Η συμβατότητα της χώρας μετάβασης με το πλαίσιο της ΕΕ. Το σύστημα ECVET διασφαλίζει τη μετακίνηση από το ένα σύστημα στο άλλο, και αντίστροφα, ιδιαίτερα ανάμεσα στην Επαγγελματική και Τριτοβάθμια Εκπαίδευση στην Ευρώπη.
- Η γενικότερη αναγνώριση της μη τυπικής εκπαίδευσης και της άτυπης μάθησης και η προώθηση της εγκυρότητάς τους μέσα στο πλαίσιο των χωρών της ΕΕ (Ζαρίφης & Φωτόπουλος 2013· <http://www.moec.gov.cy/>).

3. Προκλήσεις από την εφαρμογή του ECVET στην Ελλάδα

3.1. Γενικά. Εφαρμογή στην Ελλάδα

Υπάρχουν αρκετά θέματα τα οποία πρέπει να συζητηθούν, προκειμένου να εφαρμοστεί το ECVET ευρέως στην Ελλάδα. Τα σημαντικότερα από αυτά αφορούν τον εντοπισμό των αδυναμιών και ελλείψεων στα προγράμματα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης, που μπορούν να δημιουργήσουν προβλήματα στην εφαρμογή του. Απαραίτητο προς αυτή την κατεύθυνση είναι να συγκροτηθεί ένα Εθνικό Σύστημα Αναγνώρισης Προσόντων, το οποίο θα προσδιορίζει ρητά το πλαίσιο εφαρμογής του ECVET στην Ελλάδα. Επίσης, απαιτείται να θεσμοθετηθούν φορείς και δομές από όλα τα επίπεδα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης με εκπροσώπηση από όλη την επικράτεια, που θα συμμετέχουν σε μια πιλοτική φάση εφαρμογής του ECVET. Αυτά είναι μόνο μερικά ζητήματα τα οποία πρέπει να ληφθούν υπόψη για την ολοκληρωτική εφαρμογή του συστήματος.

Πρέπει να γίνει σαφές, ότι το ECVET εντάσσεται σε μια δομημένη ενότητα πολιτικών και πρακτικών, οι οποίες εφαρμόζονται προκειμένου να ενισχύσουν τη δημιουργία ενός κοινού πλαισίου δράσης στον χώρο της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης. Την ίδια στιγμή, γίνεται αντιληπτό ότι η εφαρμογή του στην ελληνική πραγματικότητα, λόγω των κοινωνικο-οικονομικών συνθηκών που επικρατούν στη χώρα τα τελευταία χρόνια, δεν είναι μια εύκολη υπόθεση. Για τον λόγο αυτό, αποτελεί ταυτόχρονα και μια πρόκληση για την ελληνική κοινωνία, σε μια χρονική στιγμή κατά την οποία επιτάσσεται η ευρωπαϊκή προοπτική της χώρας.

3.2. Ενέργειες, πρωτοβουλίες

Στην περίπτωση της Ελλάδας ο θεσμικός κορμός, του οποίου βασική αποστολή είναι η εφαρμογή του Εθνικού Πλαισίου Προσόντων, ώστε να αντιστοιχεί στο αντίστοιχο Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Προσόντων, είναι ο Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π (www.eopppep.gr). Παρά τη συνολική καθυστέρηση της χώρας, ο Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π ανοίγει σταδιακά τον δρόμο προς την ωρίμανση των διαδικασιών εφαρμογής και ανάπτυξης.

Οι υλοποιούμενες πρωτοβουλίες και ενέργειες περιλαμβάνουν:

- τη δρομολόγηση της δημιουργίας μεθοδολογικού οδηγού για τις ομάδες εργασίας, που θα εκπονήσουν τους περιγραφικούς δείκτες
- την έναρξη λειτουργίας της Εθνικής Γνωμοδοτικής Επιτροπής με στόχο την υποστήριξη του ECVET στην ανάπτυξη και εφαρμογή του Εθνικού Πλαισίου Προσόντων,
- μελέτη με αντικείμενο τη διαμόρφωση ενός ενιαίου πλαισίου ποιοτικής αναβάθμισης της Αρχικής - Συνεχιζόμενης Κατάρτισης και Εκπαίδευσης Ενηλίκων με στόχο τη διαμόρφωση της Εθνικής Στρατηγικής και της θεσμοθέτησης του Εθνικού Πλαισίου Διασφάλισης Ποιότητας,
- την εκπόνηση μελέτης για τη δημιουργία Μεθοδολογίας πιστοποίησης με βάση τα μαθησιακά αποτελέσματα,
- την διαδικασία καταγραφής των τίτλων, διπλωμάτων και πιστοποιητικών που έχουν αποκτηθεί στο πλαίσιο της Δια Βίου Μάθησης.

3.3. Θεσμικό πλαίσιο εφαρμογής στην Ελλάδα

Ο Νόμος 3879/2010 «Ανάπτυξη της Διά Βίου Μάθησης και λοιπές διατάξεις» προσδιορίζει με σαφήνεια το πλαίσιο που διέπει θεσμικά την ανάπτυξη του ECVET στην Ελλάδα. Μεταξύ άλλων:

- στηρίζει την ανάδειξη της επαγγελματικής κατάρτισης και της Γενικής Εκπαίδευσης Ενηλίκων.
- προδιαγράφει τη θεσμοθέτηση προτύπων και μέσων για την ανάπτυξη και την ποιοτική αναβάθμιση της δια βίου μάθησης, με τη δέσμευση ότι θα έχουν πρόσβαση άτομα κοινωνικά ευπαθών ομάδων
- προβλέπει τη συγκρότηση ενιαίου εθνικού πλαισίου αναγνώρισης προσόντων και πιστοποίησης ικανοτήτων, γνώσεων και δεξιοτήτων.

3.4. Προσδοκώμενα οφέλη

Τα οφέλη που θα αποκτήσει το ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα από την εφαρμογή του προγράμματος ECVET είναι πολλά, καθώς οι καταρτιζόμενοι που επιθυμούν να μεταβούν στο εξωτερικό για την απόκτηση νέων μαθησιακών αγαθών θα έχουν περισσότερες δυνατότητες και πιθανότητες να βρουν εργασία. Ένα σημαντικό κίνητρο για την κινητικότητα των καταρτιζομένων είναι η πιστοποίηση της άτυπης μάθησης και της μη τυπικής εκπαίδευσης.

Πιο αναλυτικά τα προσδοκώμενα οφέλη είναι:

- αναδεικνύεται περισσότερο ελκυστική για τους εκπαιδευόμενους η κινητικότητα σε έναν φορέα ΕΕΚ στο εξωτερικό, με στόχο την απόκτηση νέων δεξιοτήτων και την αναβάθμιση προσόντων
- οι συμμετέχοντες που αποκτούν νέα προσόντα (απαιτητά) σε κάποιο φορέα του εξωτερικού έχουν μεγαλύτερες πιθανότητες και δυνατότητες να βρουν εργασία εντός και εκτός της χώρας
- ενισχύεται η κινητικότητα στο πλαίσιο της εργασίας προς όφελος εκείνων που επιθυμούν να πιστοποιήσουν και να αναγνωρίσουν μαθησιακά αποτελέσματα, προερχόμενα από τη μη τυπική εκπαίδευση και την άτυπη μάθηση
- εξοικονομείται σημαντικός χρόνος μέσω της αναγνώρισης της περιόδου εκπαίδευσης και κατάρτισης στο εξωτερικό και καθίσταται δυνατή η απόκτηση προσόντων, παράλληλα με την εργασία ή τις τυπικές σπουδές
- αναπτύσσονται ουσιαστικές διμερείς συνεργασίες μεταξύ των φορέων, που ενισχύουν τα τοπικά και εθνικά συστήματα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης
- εδραιώνεται η αμοιβαία εμπιστοσύνη και συνεργασία μεταξύ των οργανισμών ΕΕΚ μέσω της υπογραφής Μνημονίων Συνεργασίας και Συμφωνιών Μάθησης (Ζαρίφης & Φωτόπουλος 2013·<http://www.moec.gov.cy/>).

3.5. Η εφαρμογή του ECVET στο ΕΚΠΑ

Το ECVET εφαρμόζεται ήδη στο ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα και συμμετέχουν κάποια ελληνικά πανεπιστήμια. Ένα από αυτά είναι το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών. Εισήχθηκε στο ΕΚΠΑ, το 2009, με την Ευρωπαϊκή οδηγία 2009/C 155/2. Η εφαρμογή του στο E-Learning του Πανεπιστημίου Αθηνών περιλαμβάνει τη διαδικασία μεταφοράς πιστωτικών μονάδων και το συμπλήρωμα πιστοποιητικού Europass. Με βάση τον εκτιμώμενο χρόνο ενασχόλησης του σπουδαστή σε κάθε ενότητα μαθησιακών αποτελεσμάτων αποδίδονται βαθμοί ECVET. Για το Πανεπιστήμιο Αθηνών 1 βαθμός ECVET αντιστοιχεί σε 12 ώρες (elearn.elke.uoa.gr).

Πιο αναλυτικά, το E-Learning του Κέντρου Συνεχιζόμενης Εκπαίδευσης και Επιμόρφωσης που αφορά το Πανεπιστήμιο Αθηνών εφαρμόζει συστηματικά από τον Ιανουάριο του 2015 το Ευρωπαϊκό Σύστημα Μεταφοράς Πιστωτικών Μονάδων στην Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση (ECVET).

Η εφαρμογή του περιλαμβάνει:

- Την περιγραφή των τίτλων σπουδών σε ενότητες μαθησιακών αποτελεσμάτων με την απόδοση βαθμών ECVET. Η κατάκτηση των μαθησιακών αποτελεσμάτων κάθε ενότητας, αξιολογείται μέσω κατάλληλων ασκήσεων αξιολόγησης.
- Τη διαδικασία μεταφοράς και συσσώρευσης πιστωτικών μονάδων. Σε κάθε ενότητα μαθησιακών αποτελεσμάτων αποδίδονται βαθμοί ECVET, με βάση τον εκτιμώμενο χρόνο ενασχόλησης του σπουδαστή με τα εκπαιδευτικά αντικείμενα.
- Το συμπλήρωμα πιστοποιητικού Europass. το έγγραφο αυτό, συνοδεύει το πιστοποιητικό επιμόρφωσης που απονέμεται με την ολοκλήρωση του προγράμματος. Περιγράφει αναλυτικά το πρόγραμμα επιμόρφωσης (μαθήματα, διάρκεια, βαθμοί ECVET, προϋποθέσεις εισαγωγής, διαδικασία αξιολόγησης). Συμβάλει στην αξία του χορηγούμενου πιστοποιητικού και μπορεί να χρησιμοποιηθεί από τους απόφοιτους για την εύρεση εργασίας ή τη συνέχιση των σπουδών τους (elearn.elke.uoa.gr).

3.6. Πώς θα εφαρμοστεί το ECVET στην Ελλάδα πιο αποτελεσματικά;

Για να εφαρμοστεί το ECVET στην Ελλάδα πρέπει να γίνουν επιπλέον εσωτερικές μεταρρυθμίσεις, που θα έχουν στόχο την ευελιξία και προσβασιμότητα του Εθνικού Συστήματος Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης στα αντίστοιχα της ΕΕ. Παράλληλα, είναι απαραίτητη και η αξιοποίηση του θεσμικού πλαισίου αναγνώρισης των επαγγελματικών προσόντων.

Πιο συγκεκριμένα, να συσχετιστούν οι πιστωτικές μονάδες και τα επαγγελματικά προσόντα και να συσταθεί μια βάση τεκμηρίωσης για τη συγκέντρωση και μεταφορά μαθησιακών αποτελεσμάτων ως πιστωτικών μονάδων. Ακόμη, να απονεμηθούν πιστωτικές μονάδες για όλα τα επαγγελματικά προσόντα, να διαμορφωθούν μέθοδοι εξέτασης / αξιολόγησης και απονομής προσόντων, προσανατολισμένων στο μαθησιακό αποτέλεσμα και να εξατομικευτούν οι περίοδοι κατάρτισης. Τα προγράμματα κατάρτισης θα πρέπει να είναι ελκυστικά για τους καταρτιζόμενους, αναχαιτίζοντας τυχόν διαρροή όσον αφορά τη συμμετοχή. Επιπρόσθετα, χρειάζεται και η συνεισφορά της αγοράς εργασίας και των κοινωνικών εταίρων (Ζαχείλας, 2012).

Για να είναι επιτυχημένη η εφαρμογή του συστήματος στην Ελλάδα σε συνεργασία με τους ευρωπαϊούς εταίρους μας, είναι απαραίτητο να ακολουθηθούν ορισμένα βήματα.

Τα διαδικαστικά αυτά βήματα αφορούν:

- την υπογραφή μνημονίων συνεργασίας

- την υπογραφή συμφωνιών μάθησης μεταξύ των ιδρυμάτων παροχής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης
- τη μετακίνηση του καταρτιζόμενου
- την απόκτηση γνώσεων, ικανοτήτων και δεξιοτήτων σε ίδρυμα υποδοχής του εξωτερικού
- την αναγνώριση των πιστωτικών μονάδων που αποκτήθηκαν στο εξωτερικό ως τμήματα του επαγγελματικού προσόντος στη χώρα προέλευσης (Eberhardt, 2013).

Σε ό,τι αφορά τις πιστωτικές μονάδες ως τυποποιημένες δέσμες μαθησιακών αποτελεσμάτων, είναι αναγκαίο να απονέμονται κατόπιν ευέλικτης διαδικασίας αξιολόγησης και να μεταφράζονται σε τυπικά προσόντα στη χώρα προέλευσης ή υποδοχής χωρίς προσκόμματα. Προς αυτή την κατεύθυνση, χρειάζεται να γίνει εξακρίβωση των μαθησιακών αποτελεσμάτων του εξωτερικού και η «σύγκλιση» με τα πρότυπα που έχει η χώρα προέλευσης. Όλη αυτή η διαδικασία θα έχει ως αποτέλεσμα την επίσημη αναγνώριση των πιστωτικών μονάδων. Για να είναι επίσημο ένα προσόν εκδίδεται πιστοποιητικό με τη μορφή επίσημου εγγράφου, το οποίο προέρχεται από έναν φορέα ή μια αρχή και πιστοποιεί τα μαθησιακά επιτεύγματα ενός ατόμου (Ζαρίφης & Φωτόπουλος, 2013).

Σύμφωνα με τον Ζαχείλα (2012), το ECVET θα κάνει δυνατή την κατανομή πιστωτικών μονάδων βάσει κριτηρίων, όπως πραγματική ή θεωρητική κατά μέσο όρο διάρκεια του προγράμματος, πραγματικός ή θεωρητικός εργασιακός φόρτος σε ένα άτυπο μαθησιακό περιβάλλον. Για να εξυπηρετηθεί το πρόγραμμα, οι πιστωτικές μονάδες θα κατανέμονται πρώτα στο συνολικό προσόν και στη συνέχεια όπως αντιστοιχούν σε ψηφίδες (του προσόντος). Αυτό γίνεται, επειδή οι πιστωτικές μονάδες απεικονίζουν τη βαρύτητα κάθε ψηφίδας χωριστά και σε συσχετισμό με το πλήρες επαγγελματικό προσόν.

Το στοιχείο που έχει τη μεγαλύτερη βαρύτητα για την εφαρμογή του ECVET είναι η διαμόρφωση των μαθησιακών αποτελεσμάτων και η επικύρωση τόσο της τυπικής όσο και της μη τυπικής ή της άτυπης μάθησης. Για τον λόγο αυτό, πριν γίνει οποιαδήποτε ενέργεια που θα αφορά το εκάστοτε πρόγραμμα, είναι ανάγκη οι πάροχοι επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης για κάθε πρόγραμμα και δραστηριότητα στην Ελλάδα να κατανεύμουν τα μαθησιακά αποτελέσματα χωριστά. Κάτι το οποίο προεξοφλεί ότι χρειάζεται να γίνει αναδιάρθρωση σε αυτόν τον τομέα στην Ελλάδα.

4. Επικύρωση της τυπικής, μη τυπικής ή της άτυπης μάθησης.

Αυτή τη στιγμή, εκείνο που λείπει από το σύστημα ECVET είναι ένας τρόπος για την αναγνώριση και την επικύρωση της άτυπης και της μη τυπικής μάθησης. Για τον λόγο αυτό οι περισσότερες ευρωπαϊκές χώρες βρίσκονται σε διαδικασία ανάπτυξης μεθόδων και συστημάτων προκειμένου να γίνει εγκυροποίησή της. Μερικές προσεγγίσεις για την επικύρωση της άτυπης ή της μη τυπικής μάθησης έχουν ήδη γίνει από τις ευρωπαϊκές αρχές

με τη μορφή πρότασης. Βασικός στόχος τους είναι να παροτρύνουν την ανταλλαγή εμπειριών, να βελτιωθεί η ποιότητα και αξιοπιστία στο χώρο της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης καθώς και να ενισχυθεί η συμβατότητα μεταξύ των συστημάτων.

Οι ευρωπαϊκές αρχές καλύπτουν τέσσερις κύριους πυλώνες:

- ατομικοί τίτλοι,
- υποχρεώσεις των ενδιαφερόμενων φορέων,
- εμπιστοσύνη και αξιοπιστία,
- νομιμότητα (Ζαρίφης & Φωτόπουλος, 2013).

Η Τσολακίδου (2015), αναφέρει σχετικά με την άτυπη και μη τυπική μάθηση στην Ελλάδα ότι έχουν ληφθεί μέτρα για την επικύρωσή της από το 2010. Επίσης, ότι κατά το διάστημα 2014 - 2015 διαμορφώθηκε ένα πλαίσιο για την επικύρωσή της σε εθνικό επίπεδο, ενώ παράλληλα εφαρμόζονται πρακτικές, χωρίς πάντως να υπείκουν σε ένα οργανωμένο πρόγραμμα. Μάλιστα, όπου υπάρχουν οι σχετικές διαδικασίες, δεν εφαρμόζονται με ξεκάθαρο τρόπο τα τέσσερα βασικά στάδια επικύρωσης: αναγνώριση, τεκμηρίωση, αξιολόγηση και πιστοποίηση.

Οι εθνικές αρχές μετά την ψήφιση του νόμου του 2010 για τη Δια Βίου Μάθηση άρχισαν να αναγνωρίζουν τη σημασία της επικύρωσης για τη μη τυπική και άτυπη μάθηση, την ώρα που φαίνεται ότι στην Ελλάδα προτιμώνται τα τυπικά προσόντα και οι παραδοσιακές μεθόδους αξιολόγησής τους π.χ. τις γραπτές εξετάσεις. Ο λόγος που συμβαίνει αυτό είναι, σύμφωνα με τις επίσημες αρχές, η κρίση και οι δημοσιονομικοί περιορισμοί.

Μια κρίσιμη πλευρά στην εφαρμογή του ECVET στην Ελλάδα είναι η διασφάλιση της ποιότητας, καθώς προϋποθέτει τη δέσμευση σε μια σειρά κοινών αρχών, οι οποίες αποτελούν προϋπόθεση για τη συνεργασία μεταξύ των ενδιαφερομένων φορέων σε διαφορετικά επίπεδα. Τη διαδικασία αφενός αναλαμβάνουν οι φορείς που παρέχουν εκπαίδευση και κατάρτιση. Παρόλα αυτά, ακόμη και τώρα, για να εξασφαλίζεται η αξιοπιστία της εκπαίδευσης, τα συστήματα διασφάλισης της ποιότητας οργανώνονται σε εθνικό επίπεδο. Η διασφάλιση της ποιότητας συνδέεται με την παροχή υπηρεσιών μάθησης, με τα μαθησιακά αποτελέσματα σε όλα τα επίπεδα, καθώς επίσης και με την αύξηση της αποτελεσματικότητας και της διαφάνειας.

Η βελτίωση της συνάφειας και της διαφάνειας των εξελίξεων σχετικά με την πολιτική στον τομέα της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης είναι απαραίτητη, γιατί η πολυπλοκότητα των προσεγγίσεων διασφάλισης ποιότητας εντός και μεταξύ των ιδρυμάτων, είναι δεδομένη. Επομένως, θα μπορούσε να επιτευχθεί μόνο μέσω κοινών ευρωπαϊκών αρχών. Οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής και οι επαγγελματίες θα μπορούσαν να βοηθηθούν από τις ευρωπαϊκές αρχές στο να αποκτήσουν καλύτερη επίγνωση όσον αφορά τον τρόπο λειτουργίας των υπαρχόντων μοντέλων για τη διασφάλιση ποιότητας, να λαμβάνουν αποφάσεις βάσει κοινών σημείων αναφοράς και να προσδιορίσουν τομείς βελτίωσης.

Τα συστήματα διασφάλισης ποιότητας χρειάζεται να περιλαμβάνουν:

- μηχανισμούς για βελτίωση
- κατάλληλους πόρους
- ευρέως προσβάσιμα αποτελέσματα αξιολόγησης
- μετρήσιμους στόχους και προδιαγραφές
- κατευθυντήριες γραμμές για την εφαρμογή και
- συναφείς μεθόδους αξιολόγησης.

Πρέπει να σημειωθεί, πως η διασφάλιση της ποιότητας δεν εγγυάται βελτιωμένη ποιότητα. Ωστόσο, μπορεί να παρέχει σημαντική υποστήριξη στους παρόχους εκπαίδευσης.

5 Κριτικά σχόλια και προβληματισμοί

Με δεδομένο ότι το ECVET προέρχεται από τον ευρωπαϊκό χώρο, οι ευρωπαίοι εταίροι σε συνεργασία με το CEDEFOP, παρακολουθούν την εφαρμογή του και την εξέλιξή του στη χώρα μας, στις κοινωνικοοικονομικές συνθήκες που επικρατούν τα τελευταία χρόνια.

Σήμερα, υποστηρίζεται, ότι οι εργοδότες μέσω αυτού του συστήματος θα έχουν τη δυνατότητα να αντιληφθούν καλύτερα τα προσόντα των εργαζομένων. Εξάλλου, η μετακίνηση των Ευρωπαίων πολιτών δεν αποτελεί εμπόδιο για τη συσσώρευση των μονάδων, αλλά αντίθετα αυτό το στοιχείο διευκολύνει σε μεγάλο βαθμό τη μετακίνηση εντός της ευρωζώνης για λόγους εργασίας.

Στόχος του καταρτιζόμενου που μετακινείται είναι να αποκτήσει γνώσεις, ικανότητες και δεξιότητες στο Ίδρυμα υποδοχής. Επομένως, οι όροι της κινητικότητας πρέπει να είναι γνωστοί στο προσωπικό του ιδρύματος υποδοχής, ώστε ο καταρτιζόμενος να συμμετέχει σε δραστηριότητες, οι οποίες αντιστοιχούν σε συγκεκριμένες μαθησιακές ενότητες.

Με την επιστροφή του καταρτιζόμενου στο ίδρυμα προέλευσης θα γίνεται η αναγνώριση και «επικύρωση» των μαθησιακών τους αποτελεσμάτων με βαθμούς ECVET, έχοντας πάντα ως βάση το σύστημα επαγγελματικών προσόντων, στο οποίο υπάγεται το ίδρυμα προέλευσης. Δυσκολίες υπάρχουν όσον αφορά την εναρμόνιση των μαθησιακών αποτελεσμάτων των διαφορετικών συστημάτων. Αν τα μαθησιακά αποτελέσματα είναι διαφορετικά, ο αρμόδιος φορέας καλείται να κρίνει αν έχουν σημασία για το επάγγελμα. Αυτό μπορεί να γίνει στην περίπτωση που ο καταρτιζόμενος έχει επιλέξει μια μαθησιακή ενότητα στη χώρα υποδοχής, αλλά δεν είναι διαθέσιμη στη χώρα προέλευσης, οπότε υπάρχει η δυνατότητα να αναγνωριστεί και να επικυρωθεί με βαθμούς ECVET (Ζιάκα, 2015).

Οι Loo και Schmid (2012), αναφέρουν ότι το ελληνικό Υπουργείο Παιδείας έχει γεωγραφικά οριοθετημένες περιοχές, όπως εκπαιδευτικούς τομείς προτεραιότητας. Οι περιοχές αυτές υποστηρίζονται με σχέδια για τη μείωση της αποτυχίας και, όταν κάποιος εκπαιδευόμενος

αφήνουν νωρίς την εκπαίδευση τους, επιδιώκεται να προωθηθεί η κοινωνική τους ένταξη. Παρόλα αυτά, οι ρυθμίσεις επικύρωσης στην Ελλάδα αναπτύσσονται αργά, κυρίως λόγω των επιτευγμάτων της μη τυπικής και άτυπης μάθησης, τα οποία θεωρούνται κατώτερα του επίσημου συστήματος.

Παρά την προσπάθεια του ελληνικού κράτους, είτε στον ιδιωτικό είτε στον δημόσιο τομέα υπάρχουν και αντίθετες απόψεις όπως αυτή του Lettmayr (2013), ο οποίος κατηγορεί την Ελλάδα, ότι παρόλο που υπάρχει πολιτική απόφαση για την ίδρυση του ECVET στη χώρα, η εφαρμογή του αγνοείται. Κατηγορεί τη χώρα ότι η προσέγγιση των μαθησιακών αποτελεσμάτων, οι αντίστοιχοι νόμοι και το πιστωτικό σύστημα δεν εφαρμόζονται στην Ελλάδα.

Αντίθετα, η Boutsiouki (2014) υποστηρίζει ότι υπάρχει εξέλιξη στην εφαρμογή του ECVET με τη δημιουργία μιας εθνικής ομάδας εμπειρογνομώνων που ασκούν συμβουλευτικό ρόλο, προκειμένου να υποστηρίξει τις δραστηριότητες και τα δίκτυα με σκοπό την εφαρμογή του. Η ενσωμάτωση του όρου «μαθησιακά αποτελέσματα» στο νέο κανονιστικό πλαίσιο είναι μια θετική εξέλιξη. Επίσης, λόγος γίνεται για τη δημιουργία ενός επίσημου μητρώου πιστοποιημένων επαγγελματικών περιγραμμάτων που σχετίζονται με ορισμένα προσόντα στην Αρχική και Συνεχιζόμενη Εκπαίδευση και Κατάρτιση

Παρόλο που στη χώρα μας ο Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π έχει οριστεί για την ανάπτυξη ενός ποιοτικά προσανατολισμένου πλαισίου, συνολικά οι εθνικές αρχές είναι εκείνες που αποφασίζουν για την εφαρμογή του Ευρωπαϊκού Δικτύου Διασφάλισης Ποιότητας στην Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση.

Όπως υποστηρίζεται από τον Calleja (2016), το Ευρωπαϊκό Κέντρο για την Ανάπτυξη της Επαγγελματικής Κατάρτισης, που παρακολουθεί την εφαρμογή του συστήματος στις ευρωπαϊκές χώρες, αξιολογεί ότι η Ελλάδα διαθέτει αντίστοιχους νόμους που προβλέπουν την ανάπτυξη ενός συστήματος πιστωτικών μονάδων, ώστε να συμβαδίζει με το ECVET και με το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων. Για την εφαρμογή τους απαιτούνται περαιτέρω υπουργικές αποφάσεις, αλλά οι σημερινές πολιτικές επιλογές έχουν βάλει το ζήτημα σε αναμονή. Αυτή τη στιγμή, δεν υπάρχει πλαίσιο για τη μεταφορά των αξιολογημένων αποτελεσμάτων μάθησης μεταξύ ιδρυμάτων και είναι απαραίτητο να μπορούν να αναγνωριστούν και να επικυρωθούν για την αποφυγή διπλής αξιολόγησης.

Το υπάρχον νομικό πλαίσιο για την επικύρωση της μη τυπικής και άτυπης μάθησης είναι απαραίτητο να υλοποιηθεί, ιδιαίτερα για τους επαγγελματίες του ιδιωτικού τομέα σε ορισμένα τεχνικά επαγγέλματα (υδραυλικοί, εγκαταστάσεων υγρών και αερίων καυσίμων) και για την αρμοδιότητα διδασκαλίας σε εκπαιδευτές ενηλίκων της μη τυπικής μάθησης.

Κάποιοι κίνδυνοι που ελλοχεύουν από την εφαρμογή του ECVET σχετίζονται με την ασάφεια του όρου «μαθησιακά αποτελέσματα», τον μη ακριβή ή διαφανή τρόπο πιστοποίησής. Ακόμη, τον κατακερματισμό των προσόντων σε γνώσεις, δεξιότητες, ικανότητες ασύντακτες – ίσως και τον παραγκωνισμό των γνώσεων υπέρ της ανάπτυξης δεξιοτήτων. Ο προσανατολισμός της όλης διαδικασίας στο να εξυπηρετήσει την αγορά εργασίας και την

κινητικότητα, την επαγγελματική εκπαίδευση και τη δια βίου μάθηση εγείρει επίσης κάποια καχυποψία σχετικά με τις προθέσεις που υπάρχουν. Κάτι τέτοιο βέβαια δεν ακυρώνει την αναγκαιότητα υποστήριξης των κοινωνικά και οικονομικά ασθενέστερων, που φαίνεται να προκρίνει η ευρωπαϊκή πλευρά.

Συμπεράσματα

Καταδεικνύεται ότι η εφαρμογή του συστήματος ECVET θα δώσει ώθηση στην κινητικότητα εντός της Ευρωζώνης για όλους εκείνους που επιθυμούν, είτε να σπουδάσουν είτε να εργαστούν εντός των ορίων της Ενωμένης Ευρώπης. Στην περίπτωση της χώρας μας, όπως υποστηρίζουν οι Φωτόπουλος και Ζάγκος (2016), αν υπάρξει ολοκληρωτική εφαρμογή του συστήματος, θα προαχθούν μια σειρά από μεταρρυθμίσεις στο χώρο της επαγγελματικής εκπαίδευσης, στον οποίο η Ελλάδα είναι αρκετά πίσω, συγκριτικά με τις άλλες Ευρωπαϊκές χώρες.

Η συνεισφορά του γενικά θα είναι μεγάλη, γιατί θα υπάρξει:

1. αύξηση στη διαφάνεια και στη διαπερατότητα των επαγγελματικών προσόντων,
2. ώθηση και ευελιξία όσον αφορά την πρόσβαση στην ευρωπαϊκή αγορά εργασίας,
3. ενίσχυση της εμπιστοσύνης και της συνεργασίας ανάμεσα στα εκπαιδευτικά ιδρύματα, τους φορείς και τους οργανισμούς επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης,
4. αναβάθμιση του κύρους, της λειτουργίας και της αποτελεσματικότητας της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης.

Προτάσεις

Είναι απαραίτητο να αξιοποιηθεί το ECVET όχι μηχανιστικά ή εξατομικευμένα για κάθε κράτος - μέλος της ΕΕ, ούτε απλώς να απηχεί τη στενή γραφειοκρατική αντίληψη. Πολύ περισσότερο να μην θεωρηθεί ως ένα ακόμη εργαλείο της ομογενοποιητικής εκπαιδευτικής πολιτικής της ΕΕ. Αντίθετα, επιτάσσεται η ολιστική προσέγγιση που θέλει το ECVET να λειτουργεί στοχευμένα και πολύ ουσιαστικά ως ενεργητικό εργαλείο για την ωρίμανση της Ευρωπαϊκής προοπτικής στο πεδίο της εκπαίδευσης / κατάρτισης και αφορά όλα τα κράτη - μέλη.

Σαφώς, γεννώνται ζητήματα πολιτικής υφής και κάποιος θα έλεγε ότι η κεντρική οργάνωση της ΕΕ λειτουργεί με επιβολή πάνω στα λιγότερο ισχυρά κράτη με το πρόσχημα της διακρατικής αναγνώρισης προσόντων, της κινητικότητας και της επαγγελματικής αποκατάστασης. Από αυτήν την άποψη, απαιτείται ευρεία συναίνεση και συμφωνίες αρραγείς, που λαμβάνουν υπόψη όλα τα συμβαλλόμενα μέρη.

Επιπλέον, αναδεικνύεται θεμελιακό το ζήτημα της σύνδεσης του ECVET με την διακρατική αναγνώριση όχι μόνο της τυπικής, αλλά και της μη τυπικής εκπαίδευσης και της άτυπης μάθησης. Αυτό, θα επιτρέψει την εξομάλυνση των εκπαιδευτικών ανισοτήτων, καθώς τα υποκείμενα δεν έχουν την ίδια μαθησιακή αφετηρία και συχνά η επαγγελματική τους αποκατάσταση και ευημερία συναρτάται μόνο με τις τυπικές σπουδές, τις οποίες δεν διαθέτουν.

Όσον αφορά την ελληνική πολιτική πραγματικότητα είναι αναγκαίο να διαχειριστεί το έλλειμμα κατανόησης της ευρωπαϊκής στρατηγικής και της θέσης στην οποία βρίσκεται η εθνική μας πολιτική σε σχέση με τις ευρωπαϊκές εξελίξεις. Παράλληλα, η ευρωπαϊκή πλευρά να κατανοήσει πως η χώρα μας βιώνει τη συνεχιζόμενη κρίση και το κύμα προσφύγων και μεταναστών, που δεν αφήνει ανεπηρέαστη και την ευρωπαϊκή πραγματικότητα συνολικά. Προς την ίδια κατεύθυνση, η πολιτική ηγεσία του τόπου μας οφείλει να αντιμετωπίσει την δυσπιστία των Ελλήνων πολιτών σχετικά με την εφαρμογή ευρωπαϊκών εργαλείων, όπως το ECVET, εξαιτίας του συνεχιζόμενου δημοσιονομικού αδιεξόδου.

Επίλογος

Η διασφάλιση ποιότητας είναι αναγκαίο να αφορά όλους τους ενδιαφερόμενους φορείς στο σύνολο της Ευρώπης και να αποτελεί μια διαδικασία συνεργασίας μεταξύ των διαφόρων επιπέδων Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης. Τονίζεται ότι η ύπαρξη κατευθυντήριων γραμμών για τη διασφάλιση ποιότητας σε ευρωπαϊκό επίπεδο μπορεί να παρέχει σημεία αναφοράς για αξιολογήσεις και αλληλοτροφοδότηση.

Σύμφωνα με τους Φωτόπουλο και Ζάγκο (2016) είναι σημαντική η διασφάλιση της ποιότητας για την οικοδόμηση αμοιβαίας εμπιστοσύνης μεταξύ των κρατών - μελών. Επομένως, με την αποδοχή από κοινού αυτού του συστήματος, τα κράτη - μέλη καλούνται να εφαρμόσουν τις κοινές αρχές για τη διασφάλιση της ποιότητας στην Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση κατά τη χρήση του.

Οι αρχές διασφάλισης ποιότητας τεκμηριώνονται στα έγγραφα ECVET, δηλαδή στα Μνημόνια Συνεργασίας και στις Συμφωνίες Μάθησης.

Βιβλιογραφικές Αναφορές

Boutsiouki, S. (2014), “Employment-oriented transformations in Greek education and training: lighting a fire or just filling a pail?”, ILPC 2014 Papers. London, 2014 ILPC Conference, 1-26.

Calleja, J.J. (2016). *Monitoring ECVET Implementation Strategies in Europe in 2015*. Luxembourg: Cedefop - European Centre for the Development of Vocational Training.

Cedefop (2016). *ECVET in Europe: monitoring report 2015*. Luxembourg: Publications Office. Cedefop research paper, No 56.

- Cedefop (Ιούλιος, 2013). *Ευρωπαϊκό Κέντρο για την Ανάπτυξη της Επαγγελματικής Κατάρτισης*. Ανακτήθηκε 8 Ιανουαρίου 2017 από <http://www.cedefop.europa.eu/el>.
- Eberhardt, C. (2013). *Implementing ECVET: crediting, recognition and transfer of learning outcomes between European target stipulations and national System conditions*. Germany: Bundesinstitut für Berufsbildung (BIBB).
- Lettmayr, F. C. (2013). *Monitoring ECVET implementation strategies in Europe*. Luxembourg: Cedefop - European Centre for the Development of Vocational Training.
- Loo J. V., Schmid, E. (2012). *Trends in VET policy in Europe 2010-12 Progress towards the Bruges communiqué*. Luxembourg: Cedefop - European Centre for the Development of Vocational Training.
- Βέλγιο. ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ. (2006, 31 Οκτώβριος). *Ευρωπαϊκό Σύστημα Μεταφοράς Πιστωτικών Μονάδων Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (ECVET)*. Βρυξέλλες: Ελληνική Δημοκρατία- Υπουργείο Υποδομών Μεταφορών και Δικτύων.
- Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών. (2014). *Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών*. Ανακτήθηκε 8 Ιανουαρίου 2017 από <https://elearn.elke.uoa.gr/index.php>.
- Εθνικός Οργανισμός Πιστοποίησης Προσόντων και Επαγγελματικού Προσανατολισμού. Ανακτήθηκε 25 Ιανουαρίου 2017 από <http://www.eoppep.gr/index.php/el/qualification-certificate/ecvet>.
- Ζαρίφης, Γ. & Φωτόπουλος, Ν. (2013). *Οδηγός παρουσίασης, ανάπτυξης και εφαρμογής του «Ευρωπαϊκού Συστήματος Συσσώρευσης και Μεταφοράς Πιστωτικών Μονάδων στην Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση» (ECVET) στην Ελλάδα*. Ι.Κ.Υ.
- Ζαχείλας, Λ. Ν. (2012). *Η επίδραση του εθνικού πλαισίου προσόντων στα συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης και στη βελτιστοποίηση της σχέσης τους με την αγορά εργασίας* (διδακτορική διατριβή), Πανεπιστήμιο Στερεάς Ελλάδος.
- Ζερδεβά Π. (2014). *Σχεδιασμός και Ανάπτυξη Οντολογίας για την Αναπαράσταση Περιγραμμάτων Διαδικτυακών Επαγγελμάτων και τη Σύνδεση Μαθησιακών Αποτελεσμάτων και Προσόντων* (μεταπτυχιακή εργασία). Πανεπιστήμιο Πατρών, Πάτρα.
- Ζιάκα Β. (2015). *Μακροοικονομικοί Δείκτες, Μάρκετινγκ και Τουρισμός* (μεταπτυχιακή εργασία). Πανεπιστήμιο Πειραιά, Πειραιάς.
- ΙΔΕΠ (15-10-2014). *Erasmus*. Ανακτήθηκε 22 Ιανουαρίου, 2017 από: www.erasmusplus.cy/uploadfiles/ecvet/presentations/15_10_14/ECVET_KEPA.pdf
- Καλούδη Ι. (2012). *Περιγραφή μαθησιακών αποτελεσμάτων, συνιστωσών του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων και επαγγελματικών προφίλ με την χρήση οντολογιών* (μεταπτυχιακή εργασία). Πανεπιστήμιο Πατρών, Πάτρα.
- Παπαδοπούλου, Α. (2015). *Σχεδιασμός και ανάπτυξη διαδικτυακού μαθήματος (online course) για την απόκτηση ψηφιακών ικανοτήτων (digital competences) με βάση το πρότυπο e-CF* (μεταπτυχιακή εργασία). Πανεπιστήμιο Πατρών, Πάτρα.

- Τσολακίδου, Π. (2015). *Η εφαρμογή του Εθνικού Πλαισίου Προσόντων και η αναγνώριση της μη τυπικής και της άτυπης μάθησης στους εκπαιδευτικούς της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης στην Ελλάδα* (μεταπτυχιακή εργασία). Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, Θεσσαλονίκη.
- Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού Κύπρου. Ανακτήθηκε 5 Φεβρουαρίου 2017 από <http://www.moec.gov.cy/mtee/ECVET>.
- Φωτόπουλος, Ν., & Ζάγκος, Χ. (2016), Δια βίου μάθηση, πιστοποίηση προσόντων και διασφάλιση ποιότητας: Όψεις και διερεύνηση της ευρωπαϊκής εμπειρίας, *Μελέτες*, 45, 11-161.